

3
Disputationis II.

DE ANIMA
HOMINIS QVOD
ESSENTIAM,

THESES

D. O. M. F.

Præsides

TOBIA TANDLERO, TOR-
genſi, Medic. D.

*Ad diem XVIII. April. hora & loco conſuetis,
exercitii gratia, pro ingenii ſui modulo,
defendere annitetur*

ÆGIDIUS STRAUCH,
VVitebergensis.

VVITEBERGÆ
Typis Gronenbergianis
M. D. CI.

Physiol.

5,44.

AMPLISSIMIS, PRVDENTIS-
SIMIS, PIETATE, ERVDITIONE,
IUDICII DEXTERITATE, ALIISQVE VIRTU-
tibus, præstantissimis viris, Dn. Consulibus,
& toti Ordini Senatorio, Electoralis urbis
VVitebergæ, Dominis & Patronis
suis æternum colendis,

*Hanc disputationem Philosophicam,
gratitudinis & observantia ergo,*

D. D. D.

ÆGIDIUS STRAUCH,
Respondens.

Sächsische
Landesbibliothek
Dresden

De anima hominis.

DE homine, ut toto, nuperrimè: nunc de anima, ut principali hominis parte, disquirendum. Hujus cognitio satis ardua, & à captu mentis humanæ retrusa, plurimisque difficultatibus est involuta: certitudine tamen, nobilitate miranda, & illustri, quam ad omnem veritatem, ac imprimis ad naturæ investigationem confert, utilitate, nulli non, si Theologiam exceperis, scientiæ palmam præripit.

*Arist. lib. 1.
de an. t. 1. 2.
Colleg. Co-
nimbr. lib. 2.
an. quest. 6.
Tolet. in
comm. lib. 1.
de an. quest.*

THEMA I.

De anima duplex oriri quæstio solet: altera ejus essentiam; altera spectat accidentia. Prior hujus est loci: posterior, quæ de viribus animæ decernet, ad secundam classem referenda.

II.

Essentiam animæ definitio, quæ τὸ τὶ εἶναι continet, explicabit. De qua constituenda veterum philosophorum sapientissimi anxie quidem cogitarunt: optimè tamen inter illos & perfectissimè Aristoteles.

*6. Metaph.
6. 3.*

III.

Hoc doctore, definitur: ψυχή ἐστιν ἐντελέχεια ἢ πρώτη σώματος φυσικῆς, ζωὴν ἔχουσα δύναμις. ἴσαστον δὲ, ὅτι ἂν ἦ ὀργανικόν.

*Arist. lib. 2.
de an. t. 6.*

IV.

Per ἐντελέχειαν innuit perfectionem, quam corpori forma tribuit, materiæ δὲ ἀμυν. absolvendo. Et, πρώτην, addit: ut secundus actus, qui effectus est vel operatio primi, excludatur.

*Colleg. Co-
nimbr. lib. 2.
de an. quest.
1. quest. 6.
art. 1. 2.*

A 2

Hoc

*1. mod. lib. 2.
de an. t. 1. 2. 3.*

V.

Colleg. Co-
nimbr. lib. 2.
de an. quest.
1. art. 3.
Duod. lib. 1.
da.
de an. c. 10. 11.
Tolet. lib. 2.
de an. quest.
1.

Hoc etiam genere falsæ quorundam de anima opini-
ones, quorum alii κρᾶσι esse; alii numerum sese moven-
tem; alii harmoniam; alii calorem vel frigus autumant, ar-
guuntur. Cùm enim sit entelechia prima, & ὄνεια per se
subsistens, accidentium catalogo neutiquam annumeran-
da.

VI.

Cujus insuper subiecti forma sit anima, docet, nimi-
rum τὸ πᾶσι τοῖς φουσις. Ut enim hoc informet, & ad omnes
motus aptam reddat, cum ipso patitur unionem.

VII.

Quid? quòd hoc subiecto ab hominis ànima distin-
guantur angeli. Sunt ij quidem actus, ac quoque primi per-
fectissimique; sed nullius corporeæ molis sibi conscii, nul-
lis naturæ motibus, præterquam locali, obnoxii.

VIII.

Coll. g. Co-
nimbr. lib. 2.
de an. quest.
1. art. 5.
Duod. 11. de
anima c. 9.

Cùmque anima sit corporis entelechia, facile est col-
ligere; illam non esse corporeum quiddam; siquidem cor-
pus movere seipsum inefficax.

IX.

Et quì sub uno loco bina comprehendi corpora pos-
sunt? an etiam animam localiter moveri contingit? Tolet.
lib. de anim. 1. quest. 9. Scal. exerc. 307. dist. 13.

X.

Arist. lib. 2.
de an. c. 2.
Lasc. lib. de
hom. 1. c. 8

Persuasum igitur sit, Animam neque ignem esse, ut
Democritus somniavit; neque aërem, ut Diogenes; neque
aquam, ut Hippon; neque terram, cum aqua mixtam, ut
Xenophanes; multò minùs ex atomis, ut Epicurus; aut e-
lementis conflata, ut Empedocles; aut sanguinem, ut
Critias.

Ne

XI.

Ne verò cuilibet corpori inesse anima falsò statuatur, addit Philosophus, præesse illam corpori naturali, *δυνάμει* *Duod. lib. 2. ζώντων ἐξούσι*, quod ad vitæ munia, animæque motus peragentes natus est. *de an. c. 9.*

XII.

Quo respectu corpus demortuum, animalis vel hominis corpus esse nequit, cum ad animæ receptionem accinctum ulterius non sit. *Colleg. Conimbr. lib. 2. de anim. quæst. 1.*

XIII.

Ne quid verò ad pleniorum intellectum deficiat, apponit Aristoteles: *τοιαῦτα δὲ, ὅσα ἐν τῇ ἐργατικῇ* q. d. Corpus naturale & vitæ capax, certis etiam organis donatum sit, ad varias & mirandas animæ operationes.

XIV.

Hinc, pro ut eadem corporum omnium ratio non est: ita diversas etiam *ἐπιχειρίας* illorum esse necessum est.

XV.

Corporibus enim simplicibus, ut cælo & elementis ac imperfectè mixtis, ceu sunt meteora, formam quidem inesse non inficiamur: sed animam tribuere nefas ducimus, cum organica non sint. *Duod. lib. 2. de an. c. 11.*

XVI.

At perfectè mixtis, corporum tamen diversitate præditis, animam quidem inesse concedimus: sed organorum ratione differentem, ut alia sit plantæ anima; alia beluæ; alia hominis.

XVII.

Quo impetrato, quid absurdius est, quàm illa Platonis *μὴ ἐπιψύχασαι*? Quomodo enim bovis anima hominem absolvere posset? quomodo hominis in planta coerceri?

A 3

Et

XVIII.

Et hæc est physica animæ consideratio, in genere omni animato conveniens: quæ tamen animæ constitutæ proprietates potiùs, quàm essentiam constituentem declarat.

XIX.

*Goelen. psy-
chol. p. 180.*

Quoniam verò plurimùm inter se distant animæ brutorum ac hominis, sive substantiam illarum, sive functiones respicias: siquidem anima hominis λογικῆ; brutorum verò ἀλογῆ est: peculiari quoque opus est finitione, & magis exacta, quæ humanæ animæ naturam propiùs attingit.

XX.

Hanc divinæ solùm pandectæ suppeditant, talem: Anima hominis est spiritus intelligens, altera pars hominis, quæ separata à corpore manet immortalis.

XXI.

Gen. 2.

Spiritus definitur, cùm sit à Deo inspirata. Et quid aliud denotat spiritus Theologis, quàm essentiam simplicissimã, ἀπώμαλον, ἄυλον? Ita Deus est spiritus: & homo Dei imaginem, quoad animam, refert. *Colleg. Conimbr. lib. 2. de anima, quest. 1. art. 6. Lactant. lib. de opif. Dei, c. 17.*

XXII.

*Colleg. Co-
nimbr.*

*Lasc. lib. 1.
de hom. c. 9.*

Hæc tamen divinæ essentiæ portio nõ est; sed toto genere diversa. Aeternus enim Deus est, ac immensus: at hominis anima cœpit, & definiri in corpore potest: licet finem habitura non sit.

XXIII.

Spiritus etiam vocula separat animam à corporibus, rebusque ex materia ac forma compositis.

XXIV.

Intelligens dicitur, causa præcipuæ, quam ratio præstat

stat, actionis. Hæc enim hominem sapientem, prudentem,
ac liberrimè agentem Deo affimilat, ac à beluis distinguit.

XXV.

Altera pars hominis pronuntiatur anima, quatenus
cum corpore, quod informat, unam constituit *ψυχή μενον*.
Vnde colligitur, neque solam animam esse hominem, neque
solum corpus.

XXVI.

Immortalis denique asseritur anima, siquidem corpore in
elementa resoluta superstes est; ac vivit. Quod sanioris
philosophiæ ac divini codicis testimonia suo loco compro-
babunt.

*Colleg. Co-
nimbr. de
an. tract.
pecul.*

*Vultei de
perf. phil.*

XXVII.

An verò una sit in homine anima, ut veritas postulat: an
plures in uno corpore, cœu Plato statuit & Galenus: diu
dilectatum est.

*Tolet. lib. 2.
de an. quæst.
6 7.*

XXVIII.

Nos unam dari, ut formam; & plures hujus facultates, ut
effectus, qui respectu instrumentorum dissimilium quoque
disparēs sunt, arbitramur.

*Hospiniani
oratio. v.*

XXIX.

Spirosior antem disputatio est de Ortu animæ, an hæc
à Deo creata, corpori, generationis lege perfectio, foris im-
mittatur; an verò ex traduce propagetur: de qua senten-
tiam suspendere melius videtur, quàm temerè aliquid pro-
ferre.

*Goclen. psy-
chol. v.*

XXX.

Si quis tamen contendat, totum hominem ex corpore
& anima constitutum, à parentibus gigni, virtute benedicti-
onis divinæ: *Cresc. & multiplic. animi*: illi subscriberem,
censem.

Quid

XXXI.

Colleg. Con.
lib. 2. de an.
quest. 8. 9.
Tolet. lib. 2.
de an. quest.
8.

Quid verò dicendum, an anima sit in determinato corporis loco ceu regia sede, cum sit spiritus ἀνώμαλος & ἀδιαιρέτος.

XXXII.

Asseveramus, illam respectu hominis, cuius pars est, & facultatum, cuius autor, definiri posse: sed localem extensionem non recipere.

XXXIII.

Scal. exere.
307. dist. 28.
Tolet. lib. 2.
de anima
quest. 4.

Totam igitur in toto corpore, singulisque partibus indivisam contineri, convincit formæ proprietates, quæ toti æquè competit corpori, & mirabilis universi corporis *συνωλόγητα*.

XXXIV.

Quamvis eadem propter organorum varietatem in diversis corporis partibus alias atque alias exequatur functiones: ac in capite potissimum, ut corporis arce, præstantissima animæ munera, nimirum sensus, iudicium, rationem, ac intellectum dispenset.

XXXV.

De quibus, ut & reliquis animæ potentiis, inferius singulariter est differendum.

Corollaria.

I. An anima hominis sit forma corporis informans, an verò assistens? Prius recipimus.

II. An Physici sit tractare de anima? Aff.

III. An anima sit subjectum librorum Aristotelis de Anima?

